

Fan platformasi

Fanning to'liq nomi: **ISHLAB CHIQRISH SANITARIYASI VA MEHNAT GIGIYENASI**

Fan kodi **ISMG4706**

Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 6

davomiyligi: 1 semestr

Kafedra: Sanoat ekologiyasi

Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi (kimyo va oziq-ovqat sanoati)

Fan ma'ruza o'qituvchisi: Raxmatullayeva Nigora Turgunovna

Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 1 8 0

Email: nigora71@gmail.com

Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari):

Prerekvizitlar: **Kimyo sanoati va Tanlov turi: majburiy fan umumta'lim kadrlarni tayyorlash**

Fanning qisqacha bayoni: Bo'lajak mutaxassislariga ishlab chiqarishda xavfsiz va sog'lom faoliyati sharoitlarini yaratish, xavfsizlik va mehnatni muhofaza qilishning me'yoriy asoslari; tashkilot siyosatining nazariy va huquqiy asoslari mehnat xavfsizligi; xodimlarining xavfsizligi boshqarish texnologiyalari; xodimlarning xavfsizligi va mehnat muhofazasini ta'minlash doirasida mehnat va dam olish rejimlarini optimallashtirish asoslari xavfsizlik va mehnatni muhofaza qilishni ta'minlash uchun ichki tartib qoidalarni ishlab chiqish; xodimlarning xavfsizligi sohasidagi tashkilot siyosatini ishlab chiqishdan iborat.

Fanning maqsadi: *Ishlab sanitariyasi va mehnat gigienasi* fanini o'qitishdan maqsad talabalarga ishlab chiqarish muhitida sanitariya qonunchiligida, sanoatda sanitariya nazoratini amalga oshirish bo'yicha amaliy ishlarda, ishlab chiqarish binolari, inshootlari, jihozlari va texnologik jarayonlarni loyihalash, qurish va ulardan foydalanishda qo'llanishi o'rgatishdan iborat.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- Hozirgi bosqichda Ishlab sanitariyasi va mehnat gigienasi asosiy vazifalari, korxonada mehnat muhofazasini tashkil qilish bo'yicha ishlarni olib borish, ishlab chiqarish faoliyatida yuzaga keladigan mehnat xavfsizligi; xodimlarining xavfsizligi boshqarish texnologiyalari; xodimlarning xavfsizligi va mehnat muhofazasini ta'minlash doirasida mehnat va dam olish rejimlarini optimallashtirish asoslari xavfsizlik va mehnatni muhofaza qilishni ta'minlash yaratish tartibi 61020200 – Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi ixtisosligining hozirgi zamon talablari, ixtisoslikning mazmun mohiyatini **haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi;**

Ishlab chiqarish korxonalarida mehnat muhofazasini boshqarish va tashkil qilishning ishlab chiqarishda vujudga keladigan muammolarni xal etish, kimyo korxonalarida mehnat muhofazasi shart- sharoitlarini yaratishda, talabalar mustaqil ravishda o'z xissalarini qo'shish uchun mehnatni muhofaza qilish chora-tadbirlari, usullari, ishlab chiqarish tarmoqlarida xavfsiz ish sharoitini tashkil etish to'g'risida **ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.**

- Xavfsiz mehnat sharoitini ta'minlash sohasida qabul qilingan qonun hujjatlari va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarning asosiy talablarini; xavfli va zararli ishlab chiqarish omillarining bartaraf qilish bo'yicha yo'riqnomalar instruksiyalar ishlab chiqish; Mehnatni muhofaza qilish chora- tadbirlarini tashkillashtirish, korxonalaridagi xavfli omillarni bartaraf qilish texnikaviy va tashkiliy chora-tadbirlar **to'g'risida aniq**

malakalarga ega bo'lishi kerak;

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi, mashg'ulotlar interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi. Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish

No	Fan mavzulari	Ma'ruza soatlar hajmi	Amaliy mashg'ulot soatlar hajmi	Mustaqil ta'lim soatlari
1	Ishlab chiqarish sanitariyasi va mehnat gigienasi faniga kirish. Ishlab chiqarish sanitariyasi va mehnat gigienasi fanining ta'rifi.	2		4
2	Mehnatning og'irligini baholash		2	4
3	O'zbekistonda mehnat gigienasi muammolarini xalq etishdagi ro'li, ishlab chiqarishda zararli va xavfli omillar haqida tushuncha, ularning tasnifi, hosil bo'lish sabablari.	2		4
4	Ishlab chiqarishda charchashni oldini olish uchun sog'lomlashtirish chora tadbirlarni ishlab chiqish		2	4
5	Hozirgi sharoitda mehnat faoliyatini fiziologik o'ziga xosligi.	2		3
6	Ishlab chiqarish ob'ektlarida maishiy xizmat xonalari va ularga qo'yiladigan gigienik talablar		4	4
7	Yopiq xonalarda va tashqi atmosferada bajariladigan har xil ishlarda mikroiklimning o'ziga xosligi.	2		3
8	Ishlab chiqarishda mikroiklimni tekshirish usullari		4	4
9	Ishlab chiqarish changi.	2		3
10	Ishlovchilar organizmiga noqulay mikroiklim ta'sirini o'rganish usullari..		2	4
11	Ishlab chiqarishda shovqin.	2		3
12	Noqulay mikroiklim ta'sirini oldini olish uchun profilaktik chora-tadbirlarni ishlab chiqish		4	4
13	Pestitsidlarning salbiy ta'sir etishdagi sharoitlarining muhim roli.	2		4
14	Ishlovchilarga shahsiy himoya vositalari		2	4
15	Ishlab chiqarishda keng qo'llaniladigan pestitsidlar gigienasi va toksikologiyasi.	2		4

16	Umumiy kasallanishni kamaytirishga qaratilgan sog'lomlastirish chora-tadbirlarni ishlab chiqish		4	4
17	Pestitsidlarni qo'llash va tatbiq etish reglamenti.	2		4
18	Kasbdan zararlanish va kasb kasalliklarini oldini olishga qaratilgan sog'lomlastirish chora-tadbirlarni ishlab chiqish		2	4
19	Pestitsidlarni qo'llash bosqichlari va uning ta'siridan saqlash choralari.	2		4
20	Kasbdan zararlanish va kasb kasalliklarini hisobga olish, ro'yxatga kiritish va nazorat o'tqazish		4	4
21	Ishlab chiqarishdagi ishchilarning salomatligi.	2		4
22	Zararsizlantirish turlari		2	4
23	Ishlab chiqarishdagi ayollarning salomatligi.	2		4
24	Aholi va ishchilar o'rtasida sanitar targ'ibot ishlarini olib borish		4	4
25	Vaqtinchalik mehnat qobilyatini yoqotilishi bo'icha kasallanishni hisobga olish va taxlil qilish		2	4
26	Kasb kasalligini va kasbdan zararlanishda tekshiruv o'tkazishni o'rganish		4	4
27	Ishchilarda umumiy kasallanishni o'rganish		2	4
28	Kuyish, sovuq oldirish va elektrdan jaroxatlanish		4	4
Jami		24	48	108

Asosiy adabiyotlar

1. Iskandarov T.,I., Iskandarova G.,T. mehnat gigiyenasi fanidan amaliy mashg'ulotlar uchun o'quv qo'llamalari. Ko'llanma- Toshkent . O'z RSV ning SGKKITI. 2009y.
2. Iskandarova G.,T. mehnat gigiyenasi. Darslik - Toshkent . O'z RSV ning SGKKITI. 2009y
3. Искандарова Г.Т гигиена по текстильной труда Ташкент Уз РССВ СГККИТИ 2009г

Qo'shimcha adabiyotlar

4. Мирзиёев Ш.М. Танкидий тахлил, катъий тартиб интизом ва шахсий жавобгарлик – хар бир рахбар фаолиятининг кундалик коидаси булиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар мажмасынинг 2016 йил якунлари ва 2017йил истикболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи (Халқ сўзи газетаси. 2017 йил 16 январю № 11)
5. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курамузю- Т. “Ўзбекистон” НИМИУ, 2017-4886.
Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7- февралдаги ПФ 4947-сонли фармони 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устивор йўналиши бўйича харакатлар стратегияси.
6. Кирюшин В.А., Болшаков А.М., Моталова Т.В. Руководство к практическим занятиям. Учебное пособие- Москва ГЕОТАР –Медиа 2011г
7. Измеров Н.Ф., Кириллов В.Ф. Гигиена труда. Учебник Москва ГЕОТАР –Медиа 2011г.

Axborot manbaalari

8. www.technology.ru
9. www.ziyonet.uz
10. www.lex.uz
1. www.mintrud.uz

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Shanba	10.00 – 12.00	2/204
2.	Shanba	10.00 – 12.00	2/204